

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.171/2015/7.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az 1000. számú Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 7.P.92.923/2012. számon indult és a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.633.747/2013/8. számú ítéletével jogerősen befejezett perben a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság 8. sorszámu ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) Ft elsőfokú, 392.425 (háromszázkilencvenkétezer-négyszázhuszonöt) Ft másodfokú és 461.025 (négy százhatvanegyezer-huszonöt) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 205.600 (kétszázötezer-hatszáz) Ft kereseti, 5.000 (ötezer) Ft csatlakozó fellebbezési, 11.700 (tizenegyezer-hétszáz) Ft csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az E Zrt. ingatlan vásárlása céljából közjegyzői okiratba foglalt devizalapú kölcsönszerződést kötött 2007. április 11-én. A bank 24.678 CHF-ban nyilvántartott kölcsön nyújtását vállalta, azzal, hogy legfeljebb 3.426.565 Ft-nak megfelelő, a folyósítás napján jegyzett devizavételi árfolyamon átszámított, a folyósítási jutalékot is magába foglaló devizaösszeget folyósít. A szerződő felek egyebek mellett meghatározták a kölcsön futamidejét, az ügyleti kamatot, a kezelési költséget, a teljes hiteldíj mutatót (a továbbiakban: THM), az induló törlesztő részlet összegét, az adóst terhelő tartozás és egyéb fizetési kötelezettségek esedékességét. Rendelkeztek arról, hogy az ügyleti kamatláb, a kezelési és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalék, költség mértékét, a piaci viszonyok változásától függően a bank jogosult egyoldalúan megváltoztatni. Utaltak a jogviszonyukban irányadó, a bank üzletszabályzatába foglalt szabályokra. A megállapodásuk tartalmazza a felperes kockázatfeltárásra vonatkozó nyilatkozatát is.

A Bank névváltoztatást követően, 2009. január 1-jével beolvadt a Brüsszelben székhellyel rendelkező A bankba, amelynek Magyarországon bejegyzett fióktelepe az alperes.

A felperes keresetében a devizalapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontjában írtak ellenére a perbeli megállapodás nem tartalmazza a költségnek minősülő, a kölcsön folyósításakor irányadó deviza vételi és a részletekben történő visszafizetésekor irányadó deviza eladási árfolyam különbözetből eredő árfolyamrés mértékét. A Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába ütközőnek tartotta továbbá, hogy a szerződés nem határozza meg részletesen azokat a feltételeket, körülményeket, amelyek esetén a hiteldíj egyoldalúan a bank által megváltoztatható.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy az árfolyamrés költségnek minősül, s azt a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a szerződésben fel kellett volna tüntetni. Állította, hogy a megállapodásban rögzített THM az árfolyamrést tartalmazza. Az alperes előadta azt is, hogy a hiteldíj módosítás feltételeit a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjában előírtaknak megfelelően magában foglalja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével helyt adott a keresetnek. Megállapította, hogy a keresetlevélben megjelölt kölcsönszerződés érvénytelen.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság azzal hagyta helyben az elsőfokú

ítéletet, hogy annak indokolásából a 12. oldal 3.bekezdés 4.mondatát, amely az alperesi üzletszabályzatnak a hiteldíj egyoldalú módosításának feltételei vizsgálatára vonatkozott, mellőzte.

A külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 2. § b) pontja, 3. § (1a) pontja és a fellebbezési eljárás során becsatolt, a belga anyabank igazgatótanácsának az egyesülésről szóló határozata, a beolvadó magyar bank 2008. december 31-ei auditált vagyonleltára alapján azt állapította meg, hogy - az alperes állításával ellentétben - nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a felperes a fiókteleppel szemben érvényesítse igényét.

Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában, a fogyasztóval kötött kölcsönszerződés tartalmával kapcsolatosan megfogalmazott elvárás nem teljesült, mivel a fogyasztó számára költségnek minősülő árfolyamrés nem került nevesítésre.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a felperes mint fogyasztó részére a kölcsönszerződés nem tartalmaz érdemi tájékoztatást - a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába ütközően - a hiteldíj bank általi egyoldalú megváltoztatására okot adó feltételekre, körülményekre nézve. E körben a vonatkozó üzletszabályzati rendelkezések vizsgálatát - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - szükségtelennek tartotta.

Az ítélet tábla - az elsőfokú bírósággal azonosan - a Hpt. speciális, a 213. § (1) bekezdésében megfogalmazott semmisségre vonatkozó szabálya miatt nem látott módot a Ptk.-ban szabályozott részleges érvénytelenség alkalmazására.

Az alperes a 2014. március 31-én benyújtott, az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokra tekintettel pontosított felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a perbeli szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte.

Előadta, hogy a támadott határozat sérti az Fktv. 3. § (1a) bekezdését. Állította, nem jogutódja a felperessel szerződést kötő banknak. Vele mint a szerződésben nem részes féllel szemben a felperes a perbeli igényt nem érvényesítheti. Jogutódnak, a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről szóló 2007. évi CXL. törvény (a továbbiakban: HÅE Tv.) 1. § (2) bekezdés b) pontja, 2. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 70.

§ (1) bekezdése értelmében a beolvadással érintett külföldi székhelyű anyabank tekintendő. Az alperes vitatta, hogy az alapítójától a működéséhez kapott vagyon a polgári jogi jogutódlását eredményezte.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (Fkrtv.) 3. § (1), (2) és (3) bekezdésére utalással állította, az árfolyamrés feltüntetése miatti, érvénytelenségi ok megszűnése törvényi rendelkezéssel megerősítést nyert. Bejelentette, hogy az Fkrtv. 4. § (1) bekezdésében írt, az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések tisztességtelenségének fogyasztói kölcsönszerződésekre nézve felállított törvényes vélelmét nem tudta megdönteni. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: Elszámvtv.) alapján a felperessel elszámolt. Ez okból a másodfokú bíróság által, a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozással megállapított érvénytelenségi ok sem áll fenn.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte. Az Fkrtv. 2. § b) pontjára, a 3. § (1a) pontjára hivatkozással állította, a külföldi székhelyű vállalkozás a jogalanyisággal rendelkező szervezeti egysége útján perelhető. A megelőző eljárás során kifejtett álláspontját megismételve, vitatta, hogy a jogerős ítélet a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontjában írtakat sérti. Előadta, az alperes az árfolyamrés mértékét nem bizonyította, és erre a felülvizsgálati eljárásban nincs is jogi lehetősége. Hivatkozott arra is, hogy tisztességtelen feltételt tartalmazó szerződés érvényessé nyilvánításának nincs helye. A részleges érvénytelenség megállapítására határozott kérelem hiányában ugyancsak nem látott lehetőséget.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett, azt azonban a Kúria határozatának meghozatalát megelőzően visszavonta.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiak miatt jogszabálysértő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben írtakra tekintettel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes az igényét

érvényesíthette-e a perbeli szerződést kötő bank külföldi székhelyű jogutódjának magyarországi fióktelepével szemben.

A külföldi bank szervezeti jogutódlását, amelyet mind a perbeli beolvadással kapcsolatos iratok, mind a cégnyilvántartás adatai bizonyítottak, a felperes sem vitatta. A peres felek nem vitatták azt sem, hogy a magyarországi fióktelep az Fktv. 2. § b) pontja, illetve 3. § (1a) pontja értelmében önálló jogalanyisággal rendelkezik.

A vita abban volt a felek között, hogy a fiókteleppel szemben, annak önálló jogalanyiságára tekintettel a perbeli igény érvényesíthető-e.

A Kúria álláspontja szerint az Fktv. 3. § (1a) pontjának helyes értelmezése szerint a fióktelep a tevékenysége során a külföldi cég javára általa létesített jogviszonyokkal összefüggésben lehet peres eljárás alanya akár felperesi, akár alperesi pozícióban. Az Fktv. 24. § (3) bekezdése egyértelműen kimondja továbbá, hogy a pénzügyi fióktelep - mint az alperes is - meghatalmazás nélkül a külföldi vállalkozás képviselőjére irányuló tevékenységet is folytathat. Ez esetben mint az anyabank képviselője jár el. Ezen szabályból nem következik közvetlen perlésének lehetősége. Az csak akkor áll fenn, ha a jogvita az általa folytatott tevékenységből származik. E feltétel fennállása azonban az adott tényállás mellett nem volt megállapítható.

A szerződéses megállapodáson alapuló jogutódlást vizsgálva a Kúria az alábbiakat állapította meg. A peres iratok között fellelhető, a külföldi anyabank igazgatótanácsának 2008. december 17-i határozatából egyértelműen az tűnik ki, hogy a perbeli szerződést kötő magyar bank külföldi jogutódja a jogelődtől megszerzett eszközöket, forrásokat, ügyfél portfóliót allokálta az alperesre. Az allokálás azonban - a másodfokú bíróság értelmezésével ellentétben - nem jelentett jogutódlást. Nem igazolt tulajdonba adást, a szerződéses jogok és kötelezettségek átruházását. Az alperes - képviselője útján - csak e vagyon kezelésére, ellenőrzésre kapott megbízást.

Mindebből következően a perbeli felperesi igény az alperessel szemben nem volt érvényesíthető. E jogi álláspontra tekintettel pedig a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott egyéb jogszabálysértések vizsgálata szükségtelen volt.

A Kúria ezért, az Fktv. alperes által megjelölt rendelkezéseit, a HÁE tv. 1. § (2) bekezdés b) pontját, 2. § (1) bekezdését, a Gt. átalakulásból eredő általános jogutódlásról szóló 70. § (1) bekezdését sértő jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján.

A felperes a Pp. 270. §-a folytán irányadó 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló elsőfokú, az ügyvédi munkadíjból és a fellebbezési, illetve felülvizsgálati eljárási illetékből álló költségét az alperesnek megfizetni. A Kúria a jogi képviseleti munkadíjak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése értelmében - a másodfokú és a felülvizsgálati ügyvédi munkadíj tekintetében általános forgalmi adóval növelt összegben - határozta meg.

A felperes teljes személyes költségmentessége miatt, az általa meg nem fizetett kereseti, és mérsékelt csatlakozó fellebbezési és csatlakozó felülvizsgálati illetéket az állam viseli a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Budapest, 2015. június 30.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Afra Judit
tisztviselő